یادداشت

کارفرمایان اندکی از سود خود بکاهند

فرشید یزدانی، کارشناس تامین اجتماعی

مطالعات انجام شـــده درباره دستمزد نشان می‌دهد که مساله تعیین حداقل دستمزد در ایران تا حدی وابسته به مناســـبات قدرت، زورآزمایی صنفی و همچنیـــن توان چانه‌زنی اســـت ولی با وضعیت موجود در یک دهه اخیر شاهد این هستیم که همواره در کشمکش طرف کار با طرف سرمایه، این طرف نیروی کار است که در فرآیند چانه‌زنی و تعیین مزد آسیب دیده است.

از همین رو درباره ادعاهای برخی رســـانه‌ها و کارشناسان کارفرمایی در ارتباط با تورم باید گفت که تورم به‌درســـتی در ایران فهم نمی‌شود و باید ببینیم که همین امسال عمده کالاهای مصرفی کارگران افزایش دو برابری داشـــته که این اقلام شامل مسکن نیز هســـت که خود سهم بالایی در تورم سبد هزینه‌ای کارگران دارد و باعث می‌شود که نرخ تورم ســـبد خانوار کارگری را بیش از نرخ تورم عمومی ارزیابی کنیم.

در ســـال‌های اخیر می‌بینیم که در مقایسه با هزینه دستمزد برای کارفرما، ســـایر نهاده‌های تولید افزایش بسیار بیشـــتری داشته است. برای مثال از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ حدود ۱۸ تا ۲۲ درصد از هزینه‌هـــای بنگاه‌های اقتصادی را دســـتمزد تشکیل داده بود. این رقم البته از در صنایع مختلف با توجه به میزان به کارگیری نیروی کار متنوع بود اما وقتی سایر هزینه‌ها و عوامل تولید ۲ تا ۳ برابر رشد داشته این بدان معناســـت که سهم نیروی کار به این میزان اصلا رشد نکرده است. به عبارتی وقتی برخی از ماشین آلات، نهاده‌های تولید، مواد اولیه و نرخ اجاره بها گاه تـــا دو برابر افزایش یافته، ما شاهد افزایش متوسط سالانه ۳۰ درصدی مزد بوده‌ایم. در واقع وقتی سهم نیروی کار از هزینه‌های بنگاه در مقایسه با سایر هزینه‌ها ثابت باشد، یعنی سهم مزد از کل ســـبد هزینه‌ای کارفرما کم شده که خود این به‌معنای افزایش نرخ ســـود حقیقی کارفرمایان است.

با این توصیف کارفرما برای پرداخت مزد واقعی کارگران که همان رقم سبد حداقل معیشت است باید از سهم سود خود اندکی بکاهند و برای پرداخت دســـتمزد قانونی نیاز به یک گفت‌وگو و چانه‌زنی اجتماعی گسترده داریم تا برای جامعه مشخص شود که برای این دلایل، ما نیاز به این کار داریم.

در یک نگاه منطقی مزد هم باید به اندازه سایر عوامل تولیـــد و قیمت‌ها مزد بالا بـــرود ولی این موضوع هرگز اتفاق نیفتاده است. دستمزد برای بازتولید نیروی کار است. وقتی حداقل لازم در این زمینه تامین معیشت برقرار نمی‌شود، بهره‌وری و بازتولید نیروی کار هم محقق نمی‌شود. نیروی کار در بلندمدت با کمبود در سفره خود و نبود سرپناه فرسوده می‌شود و این باعث افت کیفی و کمی کار خواهد داشـــت، به‌عبارت بهتر، میزان کاری که انجام می‌شود در نهایت به نسبت گذشته کاهش خواهد یافت.

در پایـــان باید گفت که در ادبیات کلاســـیک علم اقتصاد، نیروی کار با افزایش اسمی دستمزد دچار توهم پولی می‌شـــود. تورم هر ساله افزایش مزد ســـالانه را پیش‌خور می‌کند. این توهم پولی در ادامه می‌تواند این آســـیب را ایجاد می‌کند که تورم انتظاری در اقتصاد کشور بیشتر ایجاد کند. برای شکستن این توهم پولی و چرخه تورمی که مزد را بی‌اثر می‌کند باید نگاه این باشد که چرخه تولید به شکل مناسب‌تر مورد تحریک قرار گیرد. در واقع این دولت است که باید بتواند آن چرخه را بازتولید کند. این تورم ناشی از سیاست‌های کلان خود دولت اســـت و دولت همان سیاست‌گذاری اقتصادی تورمی را کنترل کند که این سیاســـت مربوط به سیاست بانکی و خارجی و نفتی است. در واقع باید بگوییم که دولت خود از این نفع می‌برد که از نیروی کار حمایت کنـــد. بدین منظور لازم است دولت ارزاق و کالاهای اساسی را با کوپن برای نیروی کار کشـــور فراهم کند. تامین نیروی کار و بهبود فضای اقتصادی با شعار ایجاد یک میلیون شـــغل و صحبت‌های بدون برنامه ممکن نیست. معتقدم مجموعه دولت در این زمینه ظرفیت دارد تا مجموعه‌ای از برنامه‌ها مثل رفع تحریم و اصلاح سیاست خارجی و اصلاح بودجه را به پیش ببرد تا بنگاه‌های اقتصادی ورشکسته نشوند یا نیازمند تعدیل نیرو نباشند.

دفاع وزیر کار از تصمیم شورای عالی کار

دستمزد کارگران عامل تورم نبوده و نیست

باگذشت چندروز از تصویب افزایش ۵۷ درصدی حداقل دستمزد و افزایش ۳۸ درصدی سایر سطوح مزدی کارگران در شورای عالی کار، رسانه‌های همسو با جریان طرفدار بـــازار آزاد، همچنان بی‌محابا بـــه این تصمیـــم می‌تازند و معتقدند که این تصمیم، هم تورم‌زاست و هم باعث افزایـــش اخراج کارگران در کشور می‌شود.

به گزارش «توسعه ایرانی»، روز شنبه و یکشنبه این هفته، فضای رسانه‌های مجـــازی و مکتـــوب کشـــور، مملو از یادداشت‌ها، تحلیل‌ها و گفت‌وگوهایی بود که ســـعی داشـــتند با تلقین این موضوع که عدم افزایش مزد، به ســـود خود کارگران است، به این تصمیم حمله کرده و دولت و کارگران را تهدید به اخراج کارگران در صورت ابلاغ این بخشنامه مزدی کنند.

«علی ســـعدوندی»، از فعالان بازار سرمایه در همین زمینه و در یادداشتی کوتاه نوشت: در سال ۱۴۰۱، صاحبان کســـب و کارها ترجیـــح می‌دهند به جای افزایش ۵۷,۴ درصدی دستمزد، کارگرانی را کـــه از توانایی‌های کافی بی‌بهره‌اند، اخـــراج کنند و به جای آنها به کارگران ماهر اضافـــه‌کار بدهند یا ماشین آلات احتمالا خارجی خریداری و ماشـــین را جایگزین انسان محروم و ضعیف کنند.

«صادق الحسینی» از دیگر صاحبان رسانه‌های مرتبط با جریان بازار آزاد نیز نوشت: صنایع کوچک و متوسط ما که بخش اصلی اشتغال را تشکیل می‌دهند، کاربر هســـتند و هزینه نیروی انسانی بخش بزرگی از هزینه آنان اســـت. این افزایش فشار زیادی به آنان وارد می‌کند و موجب تعدیل نیرو و بیکار شدن چندده هزار یا چندصد هزار نفر می‌شود.

«علی مـــروی»، عضو هیأت علمی گروه اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی نیز نوشت: تلقی عمومی این است که این کار به نفع کارگران اســـت و از این حیث احتمالا اعتبار اجتماعی و لو کمی برای وزیر ایجاد می‌شـــود در حالی که هزینه‌ها و تبعات این تصمیم (افزایش بخش غیررسمی و کاهش امنیت شغلی کارگران) که با تاخیر بروز می‌کند به پای ایشان نوشته نخواهد شد. سازمان تامین اجتماعی هم نفع خواهد برد چون حق بیمه‌ها افزایش خواهد یافت.

مروی: تلقی عمومی این است که افزایش مزد به نفع کارگران است در حالی که هزینه‌ها و تبعات این تصمیم یعنی افزایش بخش غیررسمی و کاهش امنیت شغلی کارگران با تاخیر بروز می‌کند

حقوق و دستمزد کار، عامل تورم نیست

همزمان با این فشارهای رسانه‌ای، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عنوان رئیس شورای عالی کار، به دفاع از این تصمیم پرداخت. وی با بیان اینکه حقوق و دستمزد کارگران عامل تورم نیست، گفـــت: افزایش ۵۷ درصـــدی حداقل دستمزد، قدرت خرید جامعه کارگری را ۹ درصد بالا می‌بـــرد که علاوه بر رفاه کارگران، سودآوری واحدهای تولیدی را به دنبال دارد.

به گزارش ایسنا، حجت عبدالملکی در حاشـــیه اختتامیـــه نمایشـــگاه دســـتاوردهای شـــش ماهـــه وزارت کار، درباره تعیین حداقل دســـتمزد کارگران در شـــورای عالـــی کار اظهار کرد: آنچه در ارتباط با حداقل حقوق و دستمزد کارگران رخ داد، اتفاق بسیار خوب هم بـــرای جامعـــه کار و تولید و هم برای کارفرمایان بود. خوشبختانه چندین گـــروه علمی و مشـــورتی در چند ماه گذشته نمایندگان کارگری و کارفرمایی را همراهی کردند تا بهترین تصمیم در این خصوص گرفته شود.

وی افزود: برخلاف ایـــن تصور که دولت به صورت دستوری در این زمینه ورود می‌کند، حداقل در این دوره حضور دولت صرفاً از بابت ایجاد هماهنگی میان جریان‌های کارگری و کارفرمایی بود و خوشبختانه دو گروه با عقبه کارشناسی بسیار قوی در جلسات شرکت می‌کردند. دســـتگاه‌های دیگری هم مثل مرکز پژوهش‌های مجلس، مرکز آمار ایران و بانـــک مرکزی برای اتخـــاذ تصمیم شایسته به کمک آمدند.

افزایش تقاضا، رشد تولید را در پی خواهد داشت

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به معیار تعیین دستمزد کارگران اظهار کرد: براساس قانون کار تعیین دســـتمزد کارگران بر مبنای دو معیار صورت می‌گیـــرد؛ یک نـــرخ تورم و دوم سبد معیشـــت و تصمیمی که در خصوص دســـتمزد ۱۴۰۱ گرفته شد چند ویژگـــی دارد؛ اول اینکه ما زودتر از همیشه به جمع‌بندی رسیدیم و هر دو گروه کارگری و کارفرمایی صورت جلسه دســـتمزد را امضا کردند. نکته دوم این است که به رفاه کارگران توجه شد یعنی قدرت خرید جامعه کارگری ۹ درصد افزایش پیدا کرد و این مسأله نه تنها رفاه ایجـــاد می‌کند بلکه باعث تقویت کســـب و کار در تولید می‌شود بنابراین باعـــث افزایش تقاضای موثر در جامعه و موجب رونق تولید می‌شود و ســـودآوری واحدهای تولیدی را به دنبـــال دارد. عبدالملکی در عین حال درباره تصویب افزایش دستمزد بالاتر از نرخ تورم اعلامی از سوی بانک مرکزی و برخـــی نگرانی‌ها نســـبت به ریزش نیروهای کار گفت: تصمیم گرفته شده، تصمیم خوبی بود و اثـــر آن روی تورم بسیار محدود است. ما معتقدیم عوامل اصلی تورم در اقتصاد کشـــور، حقوق کارگران نیست.

وی افزایـــش نقدینگـــی، دلالـــی و ســـوداگری و ســـفته‌بازی، فعالیت نامناسب شـــبکه بانکی، نرخ ارز، عدم کنترل بازار و عدم اشـــراف بـــر بازار را عوامل اصلی تورم‌زا دانســـت و گفت: خوشـــبختانه در دولت سیزدهم همه این موضوعات تحـــت رصد و کنترل و مدیریت است و نرخ ارز تقریبا به ثبات خوبی رسیده است.

به گفته وزیـــر تعـــاون، کار و رفاه اجتماعی، اشراف دستگاه‌های متولی بر بازار کار رو به افزایش است و انتظار تورم بالا در سال آینده وجود ندارد.

افزایش بازرسی‌ها برای جلوگیری از تعدیل نیروی انسانی

عبدالملکی تصریح کرد: بازرسی‌ها از واحدهای کار به صورت مستمر افزایش می‌یابد تا تعدیل نیرو صورت نگیرد.

وی خاطرنشـــان کـــرد: افزایـــش دســـتمزدها در ادوار مختلـــف بعد از انقلاب منجر به جهش تورم نشده است و لذا اگر همه بخش‌ها اعـــم از بازار ارز، بازارهای پولی و مالی و مسأله سوداگری مدیریت شوند، افزایش دستمزدها تورم قابل ملاحظه‌ای ایجاد نخواهد کرد.

عبدالملکـــی در ادامه با اشـــاره به دستاوردهای برگزاری نمایشگاه اظهار کرد: این نمایشـــگاه بخش کوچکی از زحمات و تلاش‌های همـــکاران ما در وزارت کار در شش ماه گذشته بود که به ۲۱۴ دستاورد در چهار حوزه منجر شد. حوزه اول اشـــتغال مردم است که مسأله حل مشـــکل صدور مجوزها در این وزارتخانه و تسهیل فضای کسب و کار است، به نحوی که مجوزها در حوزه مشاغل خانگی تسهیل شـــد و صدور مجوز ۳۵۰ مورد به طـــور آنی صورت گرفت و در باقی مجوزهای مشـــاغل خانگی و مجوزهای حوزه فنی و حرفه‌ای به صورت ســـه روزه صادر می‌شـــود.

عبدالملکی: قدرت خرید جامعه کارگری ۹ درصد افزایش پیدا کرد. این مسأله نه تنها رفاه ایجاد می‌کند بلکه باعث تقویت کسب و کار می‌شود و با افزایش تقاضای موثر، موجب رونق تولید می‌شود و سودآوری واحدهای تولیدی را به دنبال دارد

همچنین زیست‌بوم ملی اشتغال کار خود را آغـــاز کرد و اطلـــس طرح‌های اشتغالزای کشور نیز رونمایی شد.

وی ادامه داد: حـــوزه دوم آتیه مردم است که مســـأله نظام بازنشستگی و تامین اجتماعی است. بیماران خاص تحت پوشش بیمه‌ای قرار گرفتند و بعد از ده‌ها سال در این دولت موضوع بیمه ناباروری برای زوج‌های نابارور اجرا شد و پرداخت غرامت و حقوق ایام بارداری تامین اجتماعی که قبلاً به صورت ۹ ماه یک بار بود در این دولت، ماهانه شـــد. همچنین اجرای بیمـــه خانواده ایرانی برای زنان خانه‌دار و بیمه دانشجویی را شاهد بودیم.

وزیر کار افزود: موضوع ســـوم رفاه مردم است که در جهت رفع فقر و کاهش آســـیب‌های اجتماعی گام برداشتیم و حوزه چهارم، مدیریـــت اموال مردم که مبارزه با مفاســـد اقتصادی است و سه سامانه مهم ســـوت‌زنی، مدیربان و شفافیت مدیران را شامل می‌شود.

به گفته عبدالملکی، بیش از ۲۲۷ داروی جدید در مجموعه دارویی این وزارتخانه ساخته شده که ۳۵ مورد آن برای اولین بار در کشـــور بود و ظرفیت تولید در بخش‌هـــای مختلف افزایش جذب داشت به نحوی که در پالایشگاه لاوان که ۵۵ درصد ظرفیت تولید بنزین به عنوان یـــک کالای راهبردی را دارد، میزان تولید افزایش پیدا کرد.

خبر

معاون سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای:

۱۷/۵ میلیون نفر در کشور، بیکار مطلق یا دارای شغل نامناسب هستند

معـــاون پژوهش، برنامه‌ریزی و ســـنجش مهارت سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور گفت: در حال حاضر سه میلیون نفر در کشور بیکار مطلق و جویای کار هستند.

به گزارش ایرنا، علی‌حســـین شهریور در آیین معارفـــه مدیران کل تعـــاون، کار و رفاه اجتماعی و آمـــوزش فنی و حرفه‌ای اســـتان اردبیل افـــزود: علاوه بر ایـــن ۱۰ میلیون نفر شـــاغل با درآمد بســـیار کم و غیرکافی و ۴.۵ میلیون نفر هم دارای مشاغل غیررسمی و فاقد بیمه هستند.

وی ســـاماندهی بـــازار کار را مهمترین و بزرگترین دغدغه مجموعه وزارت کار برشمرد و اضافه کرد: ســـازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور مسئولیت تربیت و آموزش افراد جویای کار و توانمندســـازی افراد برای احراز مشاغل فنی و حرفـــه‌ای را بـــرای ورود به بـــازار کار برعهده دارد. براساس آمار موجود، ۴۵ درصد مهارت‌آموزان مراکز فنی و حرفه‌ای کشـــور فارغ‌التحصیلان دانشگاهی هستند و این آمار نشان می‌دهد که مدرک‌گرایی و تحصیل صرف در مدرسه و دانشگاه منجر به اشتغال نمی‌شود. شهریور خواستار ایجاد نهضت مهارت‌آموزی در کشور شد و گفت: این امر مهمتر از نهضت سوادآموزی است چرا که بسیاری از باسوادان و حتـــی فارغ‌التحصیلان دانشـــگاهی بدون مهارت هم به علت ناآشنایی با یک رشته شغلی و نبود مهارت احراز یک شـــغل، بیکار هستند.

مدیرکل جدید آموزش فنی و حرفه‌ای استان اردبیل نیز در این آیین، نـــرخ بیکاری در این اســـتان را بیش از ۱۲ درصد و حدود ۴ درصد بیشتر از میانگین کشوری اعلام کرد و گفت: با توجه به ظرفیت‌های موجود، این آمار برازنده استان اردبیل نیســـت. رحیم یونسی خواستار فعال‌تر شدن همه ظرفیت استان اردبیل برای کاهش نرخ بیکاری در این منطقه شـــد و بیان کرد: توانمندی و مهارت افراد در کسب شغل و تداوم اشتغال بسیار مهم است و بر این اساس، باید برای مهارت‌آموزی و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در استان بهای بیشتری داده شود.

نماینده سابق کارگران در شورای عالی کار:

افزایش ۵۷ درصدی دستمزد کارگران لازم بود

نماینده ســـابق کارگران در شـــورای عالی کار با بیان اینکـــه افزایش حقوق و دستمزد کارگران تورم و حجم نقدینگی را بالا نمی‌برد، گفت: افزایش ۵۷ درصدی دســـتمزد کارگـــران به جهـــت تقویت معیشت آنها لازم بود.

ولی‌الله صالحی در گفت‌وگو با ایســـنا افزود: رقم دســـتمزدی که بـــه تصویب رســـید، حاصل اجماع و اقناع نمایندگان کارفرمایی و کارگری و دولت بود و بعد از یک جلســـه طولانی این تصمیم گرفته شد. معتقدم این میزان افزایش نه تنها خوب بوده بلکه لازم هـــم بوده تا اوضاع و احوال معیشتی کارگران به لحاظ کالاهای اساسی که در ســـفره آنها نقش محوری و تاثیرگذاری دارد، بهبود یابد.

وی ادامـــه داد: طبعا خروجـــی و آثار افزایش دســـتمزد را باید در ماه‌های آتی ببینیم و انتظار داریم هم بازار و هم قیمت کالاهای اساسی به درستی مدیریت شود تا تاثیر مثبت خود را بر سفره کارگران بگذارد و اگر بنا بر افزایش قیمت کالاهاست، این افزایش باید منطقی باشد.

مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی:

مبلغ وام بازنشستگان تامین اجتماعی ۱۰ میلیون شد

مدیرعامل ســـازمان تامیـــن اجتماعی جزئیات وام قرض‌الحســـنه بازنشستگان ســـازمان تامین اجتماعی در ســـال آتی را اعلام کرد. میرهاشـــم موسوی در گفت‌وگو با ایســـنا اظهار کرد: یکـــی از خدماتی که می‌تواند در شـــرایط ســـخت معیشتی به کمک بازنشستگان بیاید وام قرض‌الحسنه است که تامین اجتماعی، در کنار وام‌هایی که به شـــکل عمومی قابـــل پرداخت اســـت و دولت هم تصمیمات خوبی برای آن درنظر گرفته اســـت. وی افزود: توسعه پرداخت وام‌های قرض‌الحســـنه بازنشستگان را برای سال آینده خواهیم داشت. مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی با بیان اینکه بالغ بر ۴۰۰۰ میلیارد تومان منابع برای این منظور پیش‌بینی کردیم، گفت: مبلـــغ وام به ازای هر نفر ۱۰ میلیون تومان خواهد بود. در سال جاری این مبلغ هفت میلیون تومان بود که برای سال آتی ۴۰ درصد رشد خواهد داشت.

موسوی افزود: امســـال حدود ۲۷۰ هزار نفر وام دریافت کردند که پیش‌بینی ما برای سال آینده، بالغ بر ۴۰۰ هزار نفر است که به اقتضای شرایط پرداخت می‌شود و می‌تواند خبر خوبی برای بازنشستگان باشد.